

بسمه تعالی

گزارش بررسی میزان کشت، تولید و نیاز (واردات) گندم افغانستان در سال ۱۴۰۴

تهیه کننده: حسین روستایی

رایزن بازرگانی سفارت جمهوری اسلامی ایران در افغانستان

(اردیبهشت ۱۴۰۵)

بسمه تعالی

خلاصه گزارش:

گندم از جمله نباتات عمده و استراتژیک افغانستان بوده که غذای اصلی مردم این کشور را تشکیل می دهد. این گیاه کم و بیش در تمام مناطق افغانستان کشت می گردد و در سال ۱۴۰۴ حدود ۶۷ درصد مجموع مناطق زراعتی (سطح) زیر کشت را در این کشور به خود اختصاص داده است. این گیاه معمولاً به شکل آبی و دیمی کشت گردیده و با توجه به وضعیت آب و هوا و توپو نموداری هر ولایت کشت آن از مهر ماه (میزان) آغاز و تا اواسط فروردین ماه (حمل) ادامه می یابد.

این در حالی است که برداشت محصول گندم از اوایل اردیبهشت ماه (ثور) آغاز و تا شهریور ماه (سنبله) ادامه دارد.

امراض و حشراتی مثل سرخی (زنگ) گندم، سیاهک گندم و کفشک از جمله علل مهمی بوده که به گیاه متذکره آسیب رسانیده و سبب کاهش محصولات آن می گردد. از سوی دیگر عواملی مانند خشکسالی، ملخ و سیلاب ها از جمله دلایلی مهمی بوده که موجب از بین رفتن مناطق زیر کشت گندم گردیده و حجم قابل توجهی از این محصول را از بین می برد.

در سال ۱۴۰۴ خشکسالی و عدم بارش باران های به موقع گیاه گندم را متاثر نموده سبب کاهش قابل ملاحظه ای در مناطق زیر کشت و تولیدات آن بخصوص گندم دیمی گردیده است. از سوی دیگر شیوع برخی امراض و آفات نیز مناطق زیر کشت گندم را با مشکلاتی مواجه نموده که در میزان برداشت این محصول تأثیرات منفی به جا گذاشته است.

طبق ارقام و اطلاعات به دست آمده در سال ۱۴۰۴ مجموع مناطق زیر کشت گندم ۱,۸۹ میلیون هکتار در کل افغانستان بوده که حدود ۱,۳۳ میلیون هکتار آن آبی و ۵۶۲ هزار هکتار آن دیمی گزارش داده شده است. مناطق زیر کشت گندم آبی در مقایسه با سال ۱۴۰۳، چهار درصد و مناطق زیر کشت گندم دیمی ۲۴ درصد کاهش داشته اند.

برداشت مجموع گندم در سال ۱۴۰۴ در افغانستان ۴,۵۴ میلیون متریک تن بوده که ۴,۱۳ میلیون متریک تن آن گندم آبی و ۴۰۴ هزار متریک تن آن گندم دیمی می باشد. تولیدات گندم آبی در

مقایسه با سال ۱۴۰۳ کاهش یا افزایش قابل ملاحظه نداشته اما گندم دیمی حدود ۴۳ درصد در مقایسه با سال ۱۴۰۳ کاهش داشته است.

در این گزارش تحلیل و بررسی وضعیت گندم افغانستان در سال ۱۴۰۴ به خصوص توازن (تراز) گندم که شامل تولیدات، نیازمندی، کمبود یا مازاد این محصول می باشد به تفکیک هر ولایت مورد بررسی قرار می گیرد.

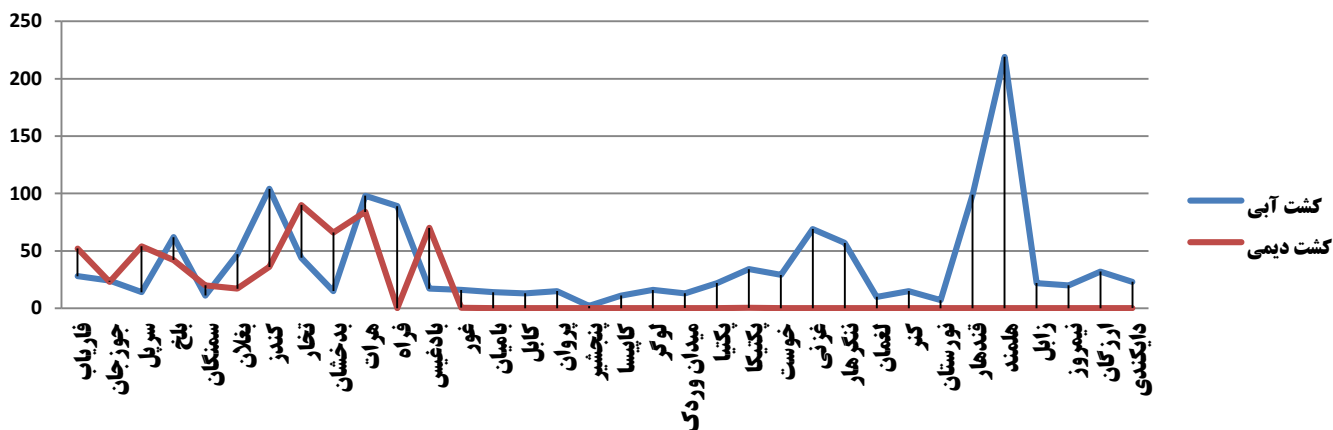
مناطق زیرکشت گندم در افغانستان طی سال ۱۴۰۴:

مناطق زیر کشت گندم از آغاز فصل کشت بیشتر وابسته به بارندگی های فصلی می باشد. در سال ۱۴۰۴ هنگام کشت گندم، بارندگی های مناسب در سطح افغانستان موجود بوده اما در فصل رشد و نمو این گیاه بارندگی صورت نگرفته که سبب از بین رفتن مناطق زیر کشت گندم بخصوص گندم دیمی گردیده و کاهش چشمگیری در تولید و برداشت آن رونما شده است.

مجموع مناطق زیر کشت گندم در سال ۱۴۰۴ در افغانستان ۱,۸۹ میلیون هکتار بوده که از این میان ۱,۳۳ میلیون هکتار آن کشت آبی و ۵۶۲ هزار هکتار آن کشت دیمی می باشد. مناطق زیر کشت گندم آبی در مقایسه با سال ۱۴۰۳ حدود ۴ درصد و گندم دیمی حدود ۲۴ درصد کاهش را در افغانستان دارا می باشند.

افزایش یا کاهش مناطق زیر کشت گندم (مجموع کشت آبی و دیمی) در سطح هر ولایات متفاوت می باشد. در برخی ولایات افزایش و در تعداد دیگر کاهش رونما گردیده است. به طور مثال در مناطق زیر کشت گندم در ولایات بغلان، سمنگان، پکتیکا، میدان وردک و نیمروز افزایش اندکی رونما گردیده است اما در سایر ولایات کاهش چشمگیری مشاهده شده است.

نمودار زیر تصویر کلی از مناطق زیر کشت گندم آبی و دیمی را در سال ۱۴۰۴ به تفکیک ولایات مختلف نشان می دهد:

بطوریکه در نمودار فوق مشاهده می گردد بیشترین مناطق زیر کشت گندم آبی در ولایات هلمند، قندهار، هرات و کمترین آن در ولایات لغمان، نورستان و پنجشیر نسبت به سایر ولایات می باشد. از سوی دیگر بیشترین مناطق زیر کشت گندم دیمی در ولایات تخار، هرات و بادغیس نسبت به سایر ولایات قرار دارند.

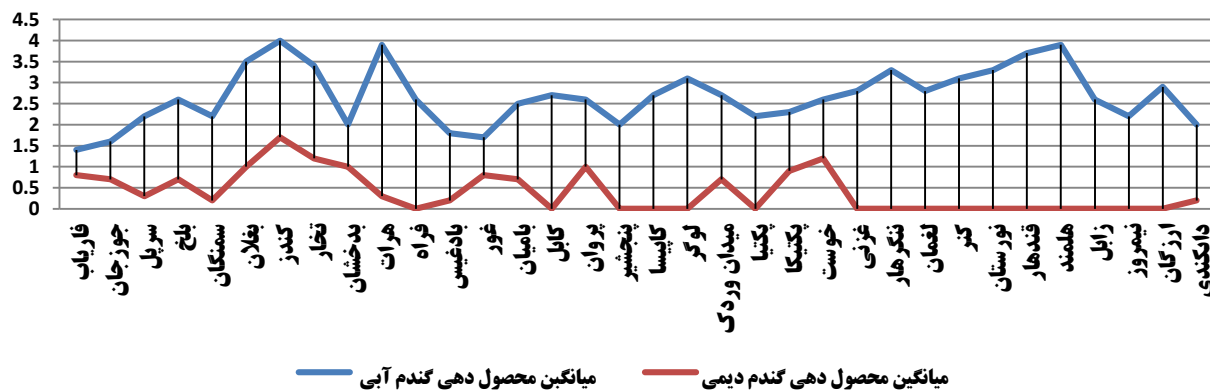
میزان حاصل دهی هر هکتار گندم:

بررسی های نمونه ای روش مناسب و استاندارد برای تثبیت میانگین حاصل دهی در هکتار می باشد. طبق بررسی های منطقه ای که صورت گرفته میانگین محصول دهی گندم آبی در سال ۱۴۰۴ در سطح افغانستان ۳,۱۲ تن در هکتار و گندم دیمی ۰,۷۲ تن (۷۲۰ کیلوگرم) در هکتار تثبیت گردیده است. لازم به ذکر است ارقام یاد شده در سطح کل افغانستان بوده و بررسی هر ولایت متفاوت می باشد.

قابل یاد آوری می دانیم که وضعیت محصول دهی در هکتار گندم آبی در مقایسه با سال ۱۴۰۳ افزایش را دارا بوده که دلیل آن استفاده بیشتر از بذرهای اصلاح شده می باشد که از سوی

وزارت زراعت، آبیاری و مالداري افغانستان با کمک برخی موسسات همکار با این وزارت در اختیار کشاورزان قرار داده شده است.

نمودار میزان محصول دهی در هکتار گندم آبی و دیمی به تفکیک هر ولایت در سال ۱۴۰۴

بطوریکه در نمودار فوق مشاهده می گردد طی سال ۱۴۰۴ ولایات کندهار، هلمند و هرات در مقایسه با سایر ولایات دارای بیشترین و ولایات غور و فاریاب دارای کمترین میانگین محصول دهی فی هکتار گندم آبی می باشند.

تولیدات گندم:

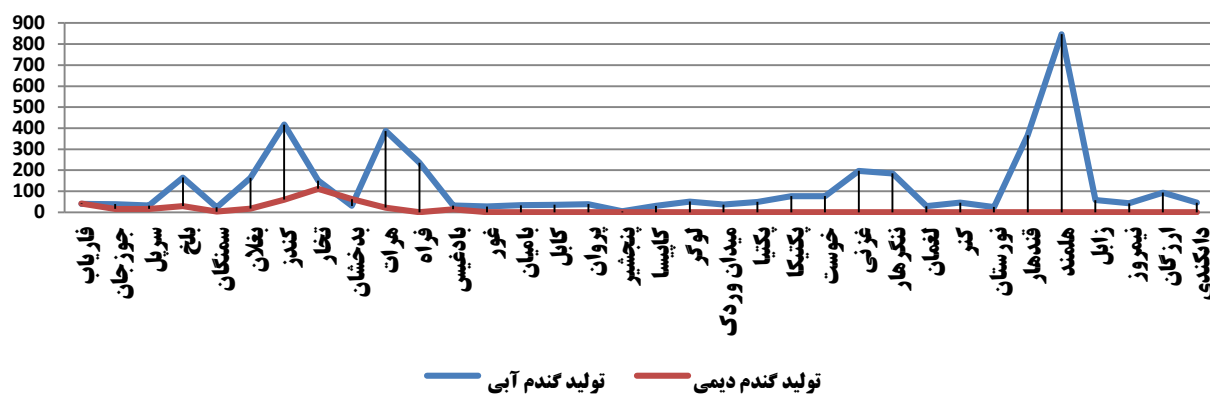
در بحث تولید و برداشت گندم به صورت کلی دو علت عمده که شامل میزان مناطق زیر کشت و میزان محصول دهی در هکتار می باشد نقش مهم را دارند، این بدین معنی است که افزایش مناطق زیر کشت سبب افزایش تولیدات مجموعی و همچنان افزایش محصول دهی در هکتار نیز موجب افزایش تولیدات می گردد.

در سال ۱۴۰۴ در هنگام کشت گندم، باران های فصلی مناسب به وقوع پیوست، اما در هنگام رشد این گیاه باران ها کمتر و حتی در مزارع دیمی در اکثر ولایات بارش باران صورت نگرفت. به همین سبب، مناطق زیر کشت گندم دیمی بیشتر تحت تاثیر قرار گرفته و در نتیجه تولید و برداشت آن در با مقایسه سال ۱۴۰۳ کاهش چشمگیری داشته است.

تولیدات مجموعی گندم در سال ۱۴۰۴ در افغانستان ۴,۵۴ میلیون تن بوده که از این میان مقدار ۴,۱۳ میلیون تن آن آبی و ۴۰۴ هزار تن آن دیمی می باشد.

تولیدات گندم آبی در افغانستان در مقایسه با ۱۴۰۳ کاهش یا افزایش قابل ملاحظه ای نداشته اما تولیدات گندم دیمی در حدود ۴۳ درصد کاهش را نشان می دهد که ناشی از خشکسالی شدید سال ۱۴۰۴ عنوان شده است.

تصویر کلی از تولیدات گندم در افغانستان در سال ۱۴۰۴

اگر به نمودار فوق را دقت نمائیم دیده می شود که ولایت هلمند، کندز و هرات بیشترین تولید گندم آبی را در مقایسه سایر ولایات دارا می باشد. از طرف دیگر ولایات تخار، بدخشان و کندز بیشترین تولید گندم دیمی را در مقایسه با سایر ولایات به خود اختصاص داده اند.

بررسی توازن (تراز) گندم (تولید، نیازمندی، مازاد/کمبود):

سنجش و بررسی توازن (تراز) گندم به منظور تهیه و تدارک کمبود گندم در هر کشور یک امر ضروری می باشد. نیازمندی گندم شامل نیاز غذایی اهالی هر کشور به اساس میانگین جمعیت، مصارف بذری و با توجه به مناطق زیر کشت و ضایعات بعد از برداشت محصول و با بررسی تولید و برداشت محصول صورت می گیرد. به همین منظور مازاد یا کمبود گندم در افغانستان به اساس مقایسه نیازمندی ها و با توجه به تولیدات داخلی مورد سنجش و بررسی قرار گرفته شده است.

طبق بررسی های صورت گرفته، نیازمندی گندم (نیاز غذایی، مصارف بذری و ضایعات بعد از برداشت) در سال ۱۴۰۴ در سطح افغانستان به مقدار ۶,۸۷ میلیون تن می باشد که از

میان به مقدار ۴,۵۴ میلیون تن آن در داخل این کشور تولید گردیده و مقدار ۲,۳۳ میلیون تن کمبود بوده که از خارج افغانستان تامین گردیده شده است. باید خاطر نشان نمود که نیازمندی گندم در هر ولایت با توجه به شرایط اقتصادی، اجتماعی و اقلیمی شان متفاوت بوده و حتی برخی از ولایات در سال ۱۴۰۴ دارای مازاد گندم نیز بوده اند.

توازن (تراز) گندم به شکل مقایسه ای در سال های ۱۴۰۳ و ۱۴۰۴ در نمودار زیر نمایش داده شده است.

(ارقام به میلیون متریک تن)

۱- ولایت هایی که در سال ۱۴۰۴ دارای مازاد گندم بوده اند:

- ولایات تخار، کندهار و نیمروز دارای مازاد تا ۵۰ هزار تن.
- ولایت فراه دارای مازاد ۵۰ تا ۱۰۰ هزار تن.
- ولایات هلمند و قندوز دارای مازاد بالاتر از ۱۰۰ هزار تن.

۲- ولایت هایی که در سال ۱۴۰۴ دارای کمبود گندم بوده اند:

- ولایات ارزگان، نورستان و زابل دارای کمبود الی ۲۵ هزار تن.

 <p>جمهوری اسلامی ایران وزارت صحت، معادن و تجارت</p>	<p>گزارش بررسی میزان کشت، تولید و نیاز (واردات) گندم افغانستان در سال ۱۴۰۴</p>	 <p>سازمان توسعه تجارت ایران The Promotion Organization of Iran دفتر رایزنی بازرگانی سفارت جمهوری اسلامی ایران در افغانستان</p>
---	--	--

- ولایات بغلان، پنجشیر، لوگر، دارای کمبود بالاتر از ۲۵ تا ۵۰ هزار تن.
- ولایات جوزجان، سرپل، سمنگان، هرات، بامیان، پروان، کاپیسا، میدان وردک، غزنی، پکتیا، پکتیکا، خوست، لغمان، کنر و دایکندی دارای کمبود بالاتر از ۵۰ تا ۱۰۰ هزار متریک تن.
- ولایات فاریاب، بلخ، بدخشان، غور و ننگرهار دارای کمبود بالاتر از ۱۰۰ هزار متریک تن.

*ولایت کابل به دلیل اینکه پایتخت افغانستان بوده از یک سو بیشترین مصرف کننده گندم افغانستان را تشکیل داده و از سوی دیگر منطقه زیر کشت و تولید گندم در این ولایت کم می باشد، از این جهت در این ولایت در سال ۱۴۰۴ به مقدار ۹۷۱ هزار تن کمبود گندم گزارش داده شده است که در مقایسه با سایر ولایات بیشترین رقم کمبود را دارد.

عشایر نیز بخش مهمی از جمعیت افغانستان را تشکیل داده و مصرف کننده گندم می باشند در تولید گندم سهم نداشته اما سالانه جهت رفع نیاز غذایی خود به حدود ۲۴۳ هزار تن گندم (طی سال ۱۴۰۴) نیاز دارند.

شایان ذکر است که برگشت سیل آسای مهاجرین افغانستانی به این کشور نیز در افزایش نیازمندی گندم افغانستان نقش مهمی را دارا می باشد.

آفات و امراض:

آفات و امراض زراعتی در افغانستان همیشه محصولات زراعتی را تحت تاثیر قرار داده که هر ساله مقدار قابل ملاحظه ای از مناطق زیر کشت و همچنین محصولات کشاورزان را از بین می برد. به خصوص گندم که سطح زیر کشت وسیع را در مقایسه با سایر گیاهان به خود اختصاص داده و سبب کاهش چشمگیر محصولات می گردد.

خشکسالی، سیلاب، سرخی، سیاهک و کفشک از جمله آفات، امراض و دلایل مهمی بوده که در سال ۱۴۰۴ مناطق زیر کشت گندم را با زیان مواجه نموده و سبب کاهش قابل ملاحظه ای در تولیدات گندم افغانستان بخصوص گندم دیمی گردیده است.

با توجه به ارقام بدست آمده از ولایات افغانستان در سال ۱۴۰۴ حدود ۳۰۰ هزار هکتار زمین زیر کشت گندم آبی و دیمی به دلیل عوامل یاد شده متضرر گردیده و سبب کاهش چشمگیر برداشت گندم در سال ۱۴۰۴ در افغانستان گردیده است.

میزان سطح زیر کشت، محصول دهی در هکتار و تولید گندم به تفکیک هر ولایت در سال ۱۴۰۴

ولایت	گندم آبی			گندم دیمی			مجموع گندم		
	سطح زیر کشت (هزار هکتار)	محصول دهی (تن/هکتار)	تولید (هزار تن)	سطح زیر کشت (هزار هکتار)	محصول دهی (تن/هکتار)	تولید (هزار تن)	سطح زیر کشت (هزار هکتار)	محصول دهی (تن/هکتار)	تولید (هزار تن)
فاریاب	۲۸,۵۹۲	۱/۴	۴۰,۱۳۰	۵۲,۷۱۶	۰/۸	۴۲,۴۳۸	۸۱,۳۰۸	۱	۸۲,۵۶۸
جوزجان	۲۴,۷۳۱	۱/۶	۳۹,۳۶۶	۲۳,۴۳۰	۰/۷	۱۶,۴۱۶	۴۸,۱۶۱	۱/۲	۵۵,۷۸۳
سرپل	۱۴,۹۱۶	۲/۲	۳۲,۹۱۳	۵۴,۷۹۳	۰/۳	۱۶,۵۲۶	۶۹,۷۰۶	۰/۷	۴۹,۴۳۹
بلخ	۶۲,۷۴۶	۲/۶	۱۶۵,۶۰۶	۴۲,۴۲۴	۰/۷	۳۰,۴۶۳	۱۰۵,۱۶۹	۱/۹	۱۹۶,۰۶۹
سمنگان	۱۱,۱۳۴	۲/۲	۲۴,۰۰۴	۲۰,۷۳۳	۰/۲	۳,۳۴۵	۳۱,۸۶۷	۰/۹	۲۷,۳۴۹
بغلان	۴۷,۳۰۶	۳/۵	۱۶۴,۹۰۴	۱۷,۵۰۸	۱/۰	۱۸,۲۳۸	۶۴,۸۱۴	۲/۸	۱۸۳,۱۴۲
کندهز	۱۰۴,۹۷۳	۴	۴۱۷,۲۶۴	۳۶,۱۴۱	۱/۷	۶۰,۴۴۷	۱۴۱,۱۱۴	۳/۴	۴۷۷,۷۱۱
تخار	۴۴,۱۶۱	۳/۴	۱۵۱,۸۵۵	۹۰,۶۳۸	۱/۲	۱۱۲,۵۹۵	۱۳۴,۷۹۹	۲	۲۶۴,۴۵۰
بدخشان	۱۵,۶۴۴	۲	۳۱,۸۴۲	۶۶,۹۶۳	۱	۶۳,۸۷۱	۸۲,۶۰۷	۱/۲	۹۵,۷۱۴
هرات	۹۸,۴۹۸	۳/۹	۳۸۷,۴۸۲	۸۴,۵۶۲	۰/۳	۲۲,۸۶۷	۱۸۳,۰۶۰	۲/۲	۴۱۰,۳۴۹
فراه	۸۹,۹۲۵	۲/۶	۲۳۶,۵۵۶	-	-	-	۸۹,۹۲۵	۲/۶	۲۳۶,۵۵۶
بادغیس	۱۷,۸۸۶	۱/۸	۳۲,۲۴۷	۷۰,۵۷۹	۰/۲	۱۵,۶۲۸	۸۸,۴۶۵	۰/۵	۴۷,۸۷۵
غور	۱۶,۴۸۰	۱/۷	۲۸,۴۷۳	۰/۴۱۶	۰/۸	۰,۳۵۰	۱۶,۸۹۶	۱/۷	۲۸,۸۲۳
بامیان	۱۴,۱۸۴	۲/۵	۳۴,۷۸۲	۰/۰۷۰	۰/۷	۰,۰۵۱	۱۴,۲۵۴	۲/۴	۳۴,۸۳۳
کابل	۱۳,۱۳۶	۲/۷	۳۶,۰۵۴	-	-	-	۱۳,۱۳۶	۲/۷	۳۶,۰۵۴
پروان	۱۵,۰۳۰	۲/۶	۳۹,۴۹۹	۰/۰۶۱	۱	۰,۰۶۱	۱۵,۰۹۱	۲/۶	۳۹,۵۶۰
پنجشیر	۲,۶۴۱	۲	۵,۲۴۶	-	-	-	۲,۶۴۱	۲	۵,۲۴۶
کاپیسا	۱۱,۶۰۶	۲/۷	۳۱,۱۴۷	-	-	-	۱۱,۶۰۶	۲/۷	۳۱,۱۴۷
لورگر	۱۶,۹۹۷	۳/۱	۵۱,۹۷۶	-	-	-	۱۶,۹۹۷	۳/۱	۵۱,۹۷۶
میدان وردک	۱۳,۹۹۸	۲/۷	۳۷,۳۶۸	۰/۱۹۸	۰/۷	۰,۱۴۴	۱۴,۱۹۶	۲/۶	۳۷,۵۱۲
پکتیا	۲۲,۶۶۴	۲/۲	۵۰,۴۸۰	-	-	-	۲۲,۶۶۴	۲/۲	۵۰,۴۸۰
پکتیکا	۳۴,۰۵۰	۲/۳	۷۷,۷۶۳	۰/۲۸۰	۰/۹	۰,۲۶۶	۳۴,۳۳۰	۲/۳	۷۸,۰۲۹
خوست	۲۹,۳۵۵	۲/۶	۷۷,۰۶۷	۰/۰۳۳	۱/۲	۰,۰۳۹	۲۹,۳۸۸	۲/۶	۷۷,۱۰۶
غزنی	۶۹,۳۰۲	۲/۸	۱۹۷,۰۸۷	-	-	-	۶۹,۳۰۲	۲/۸	۱۹۷,۰۸۷
ننگرهار	۵۷,۰۰۰	۳/۳	۱۸۵,۶۰۷	-	-	-	۵۷,۰۰۰	۳/۳	۱۸۵,۶۰۷

۲۹,۲۴۹	۲/۸	۱۰,۳۸۹	-	-	-	۲۹,۲۴۹	۲/۸	۱۰,۳۸۹	لغمان
۴۶,۸۹۱	۳/۱	۱۵,۳۵۰	-	-	-	۴۶,۸۹۱	۳/۱	۱۵,۳۵۰	کنر
۲۵,۳۹۸	۳/۳	۷,۶۵۹	-	-	-	۲۵,۳۹۸	۳/۳	۷,۶۵۹	نورستان
۳۶۶,۱۶۷	۳/۷	۹۹,۲۸۲	-	-	-	۳۶۶,۱۶۷	۳/۷	۹۹,۲۸۲	قندهار
۸۴۷,۷۹۹	۳/۹	۲۱۹,۲۶۱	-	-	-	۸۴۷,۷۹۹	۳/۹	۲۱۹,۲۶۱	هلمند
۵۸,۰۸۶	۲/۶	۲۲,۳۹۶	-	-	-	۵۸,۰۸۶	۲/۶	۲۲,۳۹۶	زابل
۴۳,۸۵۳	۲/۲	۲۰,۳۱۳	-	-	-	۴۳,۸۵۳	۲/۲	۲۰,۳۱۳	نیمروز
۹۴,۹۵۶	۲/۹	۳۲,۲۱۴	-	-	-	۹۴,۹۵۶	۲/۹	۳۲,۲۱۴	ارزگان
۴۷,۰۸۷	۱/۹	۲۴,۱۵۱	۰/۱۷۷	۰/۷	۰/۲۵۵	۴۶,۹۱۰	۲	۲۳,۸۹۶	دایکندی
۴,۵۴۰	۲/۴۰	۱,۸۹۰	۴۰۴	۰/۷۲	۵۶۲	۴,۱۳۶	۳/۱۲	۱,۳۲۸	مجموع ولایات

جدول تناسب گندم (میزان نیاز، تولید، مزاد/کمبود) به تفکیک هر استان/ولایت در سال ۱۴۰۴

مازاد/کمبود (هزار متریک تن)	نیاز (هزار متریک تن)			مجموع تولید گندم (هزار متریک تن)	گندم دیمی (هزار هکتار)	گندم آبی (هزار هکتار)	جمعیت مسکونی (هزار نفر)	بخش	استان
	Losses	Seed	Food						
-۱۳۶/۹۰	۱۲/۳۹	۱۰/۵۴	۱۹۶/۵۴	۸۲/۵۷	۵۲/۷۲	۲۸/۵۹	۱,۲۱۴	شمال	فاریاب
-۶۶/۳۸	۸/۳۷	۶/۷۹	۱۰۷/۰۱	۵۵/۷۸	۲۳/۴۳	۲۴/۷۳	۶۶۱		جوزجان
-۷۶/۲۱	۷/۴۲	۸/۳۶	۱۰۹/۸۷	۴۹/۴۴	۵۴/۷۹	۱۴/۹۲	۶۷۹		سرپل
-۱۰۷/۱۴	۲۹/۴۱	۱۵/۴۳	۲۵۸/۳۶	۱۹۶/۰۷	۴۲/۴۲	۶۲/۷۵	۱,۵۹۶		بلخ
-۷۲/۰۲	۴/۱۰	۴/۱۳	۹۱/۱۴	۲۷/۳۵	۲۰/۷۳	۱۱/۱۳	۵۶۳		سمنگان
-۴۵۹	۶۲	۴۵	۷۶۳	۴۱۱	۱۹۴	۱۴۲	۴,۷۱۲	مجموع بخش شمال	
-۳۴/۷۱	۲۷/۴۷	۱۰/۱۲	۱۸۰/۲۶	۱۸۳/۱۴	۱۷/۵۱	۴۷/۳۱	۱,۱۱۳	شمال شرق	بغلان
۱۸۰/۱۳	۷۱/۶۶	۲۲/۱۷	۲۰۳/۷۶	۴۷۷/۷۱	۳۶/۱۴	۱۰۴/۹۷	۱,۲۵۹		قندوز
۱۳/۸۰	۳۹/۶۷	۱۷/۲۵	۱۹۳/۷۴	۲۶۴/۴۵	۹۰/۶۴	۴۴/۱۶	۱,۱۹۷		تخار
-۱۱۴/۶۵	۱۴/۳۶	۹/۷۷	۱۸۶/۲۴	۹۵/۷۱	۶۶/۹۶	۱۵/۶۴	۱,۱۵۰	مجموع بخش شمال شرق	بدخشان
۴۵	۱۵۳	۵۹	۷۶۴	۱,۰۲۱	۲۱۱	۲۱۲	۴,۷۱۹		
-۶۳/۱۶	۶۱/۵۵	۲۶/۱۲	۳۸۵/۸۴	۴۱۰/۳۵	۸۴/۵۶	۹۸/۵۰	۲,۳۸۳	غرب	هرات
۸۵/۷۴	۳۵/۴۸	۱۵/۷۴	۹۹/۵۹	۲۳۶/۵۶	-	۸۹/۹۳	۶۱۵		فراه
-۶۴/۶۰	۷/۱۸	۱۰/۵۴	۹۴/۷۵	۴۷/۸۷	۷۰/۵۸	۱۷/۸۹	۵۸۵		بادغیس
-۴۲	۱۰۴	۵۲	۵۸۰	۶۹۵	۱۵۵	۲۰۶	۳,۵۸۴	مجموع زون غرب	
-۱۱۵/۶۸	۴,۳۲	۲/۹۳	۱۳۷/۲۵	۲۸/۸۲	۰/۴۲	۱۶/۴۸	۸۴۸	غرب	غور
-۶۰/۴۱	۵,۲۲	۲/۴۹	۸۷/۵۳	۳۴/۸۳	۰/۰۷	۱۴/۱۸	۵۴۱	مرکزی	بامیان
-۱۷۶	۱۰	۵	۲۲۵	۶۴	۰/۵	۳۱	۱,۳۸۸	مجموع زون غرب مرکزی	
-۹۷۱/۱۴	۵/۴۱	۲/۳۰	۹۹۹/۴۹	۳۶/۰۵	-	۱۳/۱۴	۶,۱۷۳	مرکز	کابل

-۹۹/۵۷	۵/۹۳	۲/۶۴	۱۳۰/۵۶	۳۹/۵۶	۰/۶	۱۵/۰۳	۸۰۶	پروان	
-۲۵/۹۹	۰/۷۹	۰/۴۶	۲۹/۹۸	۵/۲۵	-	۲/۶۴	۱۸۵		پنجشیر
-۶۱/۷۲	۴/۶۷	۲/۰۳	۸۶/۱۷	۳۱/۱۵	-	۱۱/۶۱	۵۳۲		کاپیسا
-۳۵/۵۰	۷/۸۰	۲/۹۷	۷۶/۷۱	۵۱/۹۸	-	۱۷	۴۷۴		لوگر
-۸۷/۱۱	۵/۶۳	۲/۴۷	۱۱۶/۵۲	۳۷/۵۱	۰/۲۰	۱۴	۷۲۰		میدان وردک
-۱۲/۸۱	۳۰	۱۳	۱,۴۳۹	۲۰۱	۰/۳	۷۳	۸,۸۹۱	مجموع زون مرکز	
-۶۹/۲۰	۷/۵۷	۳/۹۷	۱۰۸/۱۴	۵۰/۴۸	-	۲۲/۶۶	۶۶۸	جنوب	پکتیا
-۷۶/۵۳	۱۱/۷۰	۵/۹۹	۱۳۶/۸۶	۷۸/۰۳	۰/۲۸	۳۴/۰۵	۸۴۵		پکتیکا
-۵۱/۹۹	۱۱/۵۷	۵/۱۴	۱۱۲/۳۹	۷۷/۱۱	۰/۰۳	۲۹/۳۶	۶۹۴		خوست
-۸۵/۴۲	۲۹/۵۶	۱۲/۱۳	۲۴۰/۸۱	۱۹۷/۰۹	-	۶۹/۳۰	۱,۴۸۷		غزنی
-۲۸۳	۶۰	۲۷	۵۹۸	۴۰۳	۰/۳	۱۵۵	۳,۶۹۵	مجموع زون جنوب	
-۱۵۶/۱۳	۲۷/۸۴	۹/۹۸	۳۰۳/۹۲	۱۸۵/۶۱	-	۵۷	۱,۸۷۷	شرق	ننګرهار
-۶۴/۰۶	۴/۳۹	۱/۸۲	۸۷/۱۱	۲۹/۲۵	-	۱۰/۳۹	۵۳۸		لغمان
-۵۱/۰۴	۷/۰۳	۲/۶۹	۸۸/۲۱	۴۶/۸۹	-	۱۵/۳۵	۵۴۵		کنر
-۸/۶۶	۳/۸۱	۱/۳۴	۲۸/۹۰	۲۵/۴۰	-	۷/۶۶	۱۷۹		نورستان
-۲۸۰	۴۳	۱۶	۵۰۸	۲۸۷	۰	۹۰	۳,۱۳۹	مجموع زون شرق	
۴۰/۰۱	۵۴/۹۲	۱۷/۳۷	۲۵۳/۸۶	۳۶۶/۱۷	-	۹۹/۲۸	۱,۵۶۸	جنوب غرب	قندهار
۴۲۶/۴۰	۱۲۷/۱۷	۳۸/۳۷	۲۵۵/۸۶	۸۴۷/۸۰	-	۲۱۹/۲۶	۱,۵۸۰		هلمند
-۲۲/۴۴	۸/۷۱	۳/۹۲	۶۷/۸۹	۵۸/۰۹	-	۲۲/۴۰	۴۱۹		زابل
۱/۱۶	۶/۵۸	۳/۵۵	۳۲/۵۶	۴۳/۸۵	-	۲۰/۳۱	۲۰۱		نیمروز
-۱/۹۶	۱۴/۲۴	۵/۶۴	۷۷/۰۴	۶۴/۹۶	-	۳۲/۲۱	۴۷۶		ارزگان
-۵۵/۳۲	۷/۰۶	۴/۲۱	۹۱/۱۴	۴۷/۰۹	۰/۳	۲۳/۹۰	۵۶۳		دایکندي
۳۸۸	۲۱۹	۷۳	۷۷۸	۱,۴۵۸	۰/۳	۴۱۷	۴,۸۰۸		مجموع زون جنوب غرب
-۲/۰۸۸	۶۸۱	۲۹۱	۵,۶۵۶	۴,۵۴۰	۵۶۲	۱,۳۲۸	۳۴,۹۳۵	مجموع جمعیت ساکن	
-۲۴۳	-	-	۲۴۳	-	-	-	۱,۵۰۰	عشایر	
-۲/۳۳۱	۶۸۱	۲۹۱	۵,۸۹۹	۴,۵۴۰	۵۶۲	۱,۳۲۸	۳۶,۴۳۵	جمع کل	
	کمبود گندم								
	مازاد گندم								

با توجه به جدول فوق در سال ۱۴۰۴ تنها در ۶ ولایت افغانستان مازاد گندم وجود داشته و ۲۸ ولایت دیگر این کشور با کمبود گندم مواجه بوده اند.

قزاقستان ۲۶۰ هزار تن گندم به افغانستان صادر کرده است:

بر اساس داده‌های شرکت راه‌آهن قزاقستان که از سوی وزارت زراعت این کشور در دیماه ۱۴۰۴ منتشر شده، صادرات گندم قزاقستان به افغانستان ۳۶٫۸ درصد افزایش یافته و از ۱۹۰ هزار تن به ۲۶۰ هزار تن رسیده است.

مسئولان در اتاق صنعت و تجارت افغانستان می‌گویند که نیاز سالانه گندم در کشور ۷ میلیون تن برآورد شده که ۵۰ درصد گندم مورد نیاز کشور در داخل تولید شده و ۵۰ درصد دیگر آن از سایر کشورها وارد می‌گردد.

در همین حال کارشناسان بخش کشاورزی می‌گویند افغانستان زمانی در بخش تولید گندم به خودکفایی می‌رسد که آب‌های این کشور به درستی مدیریت شده و آب‌های که بی‌هدف جریان دارند به زمین‌های خشک رسانده شود، در آن صورت دهقانان می‌توانند از زمین‌های زراعتی حاصلات خوب به دست بیاورند و نیاز داخلی گندم کشور را تامین نمایند.

از سوی دیگر دهقانان در افغانستان نبود آب کافی و نبود کودهای شیمیایی مناسب برای زراعت و تغییراتی اقلیمی را از دلایل مهم برای کمبود محصولات گندم عنوان می‌کنند. لازم به ذکر است نیاز افغانستان به گندم عمدتاً از کشورهای قزاقستان، ازبکستان و روسیه تامین می‌شود.

افغانستان در یک دهه گذشته توانسته است واردات گندم از پاکستان را به صفر برساند

مسئولان هیات حاکمه طالبان اعلام کرده‌اند که در تلاش کاهش وابستگی تجاری افغانستان به پاکستان به ویژه پس از تنش‌های اخیر و مسدود شدن گذرگاه‌های مرزی میان دو کشور توانستند وابستگی به واردات آرد و گندم از پاکستان را به صفر برسانند. پاکستان در چند دهه گذشته بزرگترین مسیر تجاری و ترانزیتی افغانستان بوده است و بخش بزرگی از تجارت افغانستان با آن کشور انجام می‌شد.

آمار نهادهای ناظر بر بازارهای جهانی و آسیایی نشان می‌دهد که پاکستان در سال ۲۰۱۵، به ارزش ۳۲۰ میلیون دلار گندم و آرد به افغانستان صادر کرده است، اما اکنون این رقم تقریباً به صفر رسیده است.

لازم به ذکر است در سال های گذشته هند به عنوان بخشی از کمک های بشردوستانه خود به افغانستان، ده ها هزار تن گندم را طی چندین محموله عمدتاً از طریق پاکستان و همچنین بندر چابهار جمهوری اسلامی ایران به افغانستان صادر کرده است.

در حال حاضر هر تن گندم وارداتی (آسیای میانه) در مزار شریف ۳۷۵ دلار و با در نظر گرفتن هزینه های حمل و نقل (۳۵ دلار در تن) در بازار کابل بین ۴۱۰ الی ۴۲۰ دلار در هر تن به فروش می رسد. همچنین گندم تولیدی افغانستان طی یک یا دو ماه آینده وارد بازار افغانستان می گردد. در حال حاضر گندم تولید داخل افغانستان که گندم سال قبل می باشد در حدود ۱۰ الی ۲۰ دلار کمتر از نرخ گندم وارداتی در بازار موجود می باشد.

ملاحظات:

۱- گندم بعنوان یک کالای استراتژیک که از مولفه های اصلی در خودکفایی کشورها محسوب می شود، از غلاتی است که غذای اصلی مردم افغانستان را تشکیل می دهد. دولت هیات حاکمه سرپرستی طالبان در ۴ سال اخیر، با تشویق و ترغیب کشاورزان و اعمال سیاست های حمایتی، سعی در جایگزینی کشت گندم، بجای کشت کونار (خشخاش) داشته است. این محصول در مقایسه با سایر غلاتی که در افغانستان کشت می گردد، سطح زیر کشت بیشتری را به خود اختصاص داده و در حدود ۶۷ درصد مجموع مناطق (کل سطح) زیر کشت افغانستان را در سال ۱۴۰۴ به خود اختصاص داده است.

۲- نگاهی به آمار و ارقام رسمی اقلام مهم وارداتی افغانستان در سال های اخیر، حاکی از آن است که واردات آرد گندم، همواره یکی از اقلام اصلی وارداتی به افغانستان بوده (تقریباً جزء ۵ قلم اول) که در سال ۱۴۰۴ شمسی، ۲ میلیون و ۴۸۵ هزار تن آرد گندم به ارزش بیش از ۷۴۶ میلیون دلار، در این محصول استراتژیک واردات صورت گرفته است که در مقایسه با سال قبل، بیش از ۹/۷ درصد افزایش در ارزش واردات را نشان می دهد.

۳- بیشترین میزان واردات آرد گندم از کشورهای قزاقستان، روسیه و هند بوده است.

۴- با توجه به افزایش بیکاری، کاهش در آمد سرانه و فقر موجود در افغانستان، از نان (گندم) بعنوان قوت لایموت و غذای اصلی غالب مردمان این کشور یاد می شود و حتی در خیلی از خانوارها، در تمام وعده های غذایی از نان، در سفره های خود بهره می گیرند و به رسم مسلمانان و اعتقادات دینی، مردمان افغانستان، نان و گندم را نشان برکت و رزق و روزی می دانند.

۵- نیاز افغانستان به گندم در سال ۱۴۰۴ مقدار ۶/۸۷ میلیون تن بوده که مقدار ۴/۵۴ میلیون تن آن در این کشور تولید گردیده و مقدار ۲/۳۳ میلیون تن، کمبود گندم از طریق واردات (بیشتر بصورت آرد گندم) تامین شده است.

۶- در افغانستان چیزی تحت عنوان خرید تضمینی، قیمت یارانه ای، نرخ دولتی و سیاست های سوبسیدی برای کالاهای اساسی و اقلام پر مصرف، وجود ندارد و این موضوع در مورد نان و آرد هم به کار می رود. لذا کلیه نانوائی ها در افغانستان آزاد پز بوده و نرخ ها توسط شاروالی ها (شهرداری ها) تصویب و اعلام می گردد. با توجه به تنوع قومیت ها و فرهنگ مصرف، انواع مختلفی از نان در ولایت های مختلف افغانستان، پخت می شود که اکثرا بصورت سنتی و بر تنورهای گلی طبخ می گردد. این نان ها شامل: نان خاصه، نان تندوری، نان چپاتی، نان دیگی، نان سیاه (نان جو)، نان روغنی، نان لواشه (لواش)، نان ازبکی، نان تاوگی و نان پرکی است. قیمت هر قرص نان حداقل از ۱۰ تا ۴۰ افغانی، با توجه به نوع نان و وزن چانه و بسته به بزرگی و کوچکی نان، متغیر است. مثلا در مورد نان تندوری (که تقریبا مثل بربری خودمان است)، در ۳ اندازه کوچک (۱۰ افغانی، تقریبا ۲۸ هزار تومان) - متوسط (۲۰ افغانی) اندازه و شکل نان بربری معمولی ایران، ۵۶ هزار تومان) و در اندازه بزرگ به قیمت ۳۰ افغانی که تقریبا ۸۴ هزار تومان می شود، عرضه می گردد. در زمان تهیه این گزارش (اردیبهشت ماه ۱۴۰۵) هر ۶۳/۵ افغانی برابر یک دلار آمریکا و هر افغانی برابر با ۲۸۳۰۰ ریال جمهوری اسلامی ایران می باشد.

منابع و مواخذ:

- وزارت زراعت، آبیاری و مالرداری افغانستان (وزارت کشاورزی).
- اداره ملی احصائیه و معلومات (اداره ملی آمار) افغانستان.
- اتاق تجارت و سرمایه گذاری افغانستان.
- اتاق تولیدات زراعت و مالرداری افغانستان .